

*Мельник Богдан Петрович,
студент, спеціальність «Міжнародні відносини,
суспільні комунікації та регіональні студії»,
Національний університет біоресурсів і
природокористування України (м. Київ, Україна)
Науковий керівник: Кропивко Олена Михайлівна,
кандидат історичних наук, доцент,
Національний університет біоресурсів і
природокористування України (м. Київ, Україна)*

ЄВРОПЕЙСЬКИЙ ЗЕЛЕНИЙ КУРС ЯК НОВА ПАРАДИГМА РОЗВИТКУ ЄС

Європейський Союз стоїть перед необхідністю фундаментальних змін, спрямованих на досягнення кліматичної нейтральності та сталого розвитку. У цьому контексті Європейський зелений курс (ЄЗК) виступає як стратегічна ініціатива, що має на меті трансформацію економіки ЄС у напрямку екологічної стійкості та конкурентоспроможності. ЄЗК є комплексною програмою заходів, що спрямована на зменшення впливу економічної діяльності на навколишнє середовище та формування кліматично нейтральної економіки до 2050 року.

Цілями та стратегічними напрямками цієї ініціативи визначено: досягнення нульового рівня викидів парникових газів, відокремлення економічного зростання від використання ресурсів, забезпечення справедливого переходу. Їх реалізація передбачає зміни в економічних і соціальних політиках країн-членів ЄС та вимагає співпраці з бізнесом, фінансовими установами та громадянським суспільством [1].

За оцінками Європейської екологічної агенції, щорічні витрати на досягнення кліматичних цілей ЄЗК становитимуть приблизно 520 млрд євро до 2030 року. Ключовими джерелами фінансування є Фонд справедливого переходу, спрямований на підтримку регіонів, які найбільше постраждають від змін у промисловості та енергетиці; програма InvestEU, яка надає фінансові інструменти для залучення приватних інвестицій у сталий розвиток; - Механізм відновлення та стійкості, через який виділяються додаткові кошти для підтримки держав-членів у реалізації зелених реформ. Фінансування здійснюється також через облігації “зеленого переходу”, які допомагають залучати кошти на кліматичні та екологічні ініціативи [2].

Для промислового сектора ЄЗК означає не лише виклики, а й нові можливості. Очікується, що компанії, які першими адаптуються до вимог сталого розвитку, отримають конкурентні переваги але вони мають

дотримуватися суворих екологічних стандартів, декарбонізації виробництва та вуглецевого мита (СВАМ) Хоча такі заходи можуть збільшити операційні витрати, вони також стимулюють інновації та сприяють створенню нових ринків для екологічно чистої продукції [3].

Зелений перехід створює можливості для економічного зростання, проте існують значні соціальні виклики. Зокрема, працівники традиційних галузей промисловості ризикують втратити робочі місця через закриття вугільних шахт і зниження попиту на викопне паливо. Для мінімізації цих ризиків ЄС впроваджує Механізм справедливого переходу, що включає навчальні програми для перекваліфікації робітників, інвестиції в нові робочі місця у сфері відновлюваної енергетики та сталого виробництва, фінансову підтримку малому та середньому бізнесу для адаптації до нових умов. Таким чином, зелений перехід сприятиме не лише екологічній, а й соціальній стійкості економіки [4].

Зелений перехід передбачає скорочення використання викопного палива та розвиток альтернативних джерел енергії, зокрема сонячної, вітрової та гідроенергетики. Це не лише зменшить викиди, а й створить нові робочі місця. Наприклад, у Німеччині та Данії розвиток вітроенергетики забезпечив тисячі вакансій. Водночас закриття шахт і нафтопереробних заводів призводить до скорочення робочих місць, тому важливо забезпечити перекваліфікацію працівників. У Німеччині та Франції впроваджено навчальні програми для переходу на роботу в екологічно сталих секторах, що сприяє соціальній адаптації.

Транспорт є значним джерелом викидів парникових газів, тому його екологічна трансформація є пріоритетною. Зростає популярність електро- та гібридних автомобілів, що підтримується урядовими субсидіями та пільгами. Водночас потрібно вирішити проблеми доступності зарядних станцій і підтримки працівників, які можуть втратити роботу.

Сільське господарство є значним джерелом викидів CO₂, тому його екологічна трансформація має важливе значення. Використання органічного землеробства та агролісівництва сприяє зниженню викидів і покращенню ґрунтів. Однак ці методи можуть зменшити продуктивність, що впливає на вартість продуктів харчування. У ЄС перехід на органічне виробництво призвів до зростання цін, особливо для малозабезпечених верств населення. Важливо забезпечити доступність екологічно чистих продуктів для всіх [5].

Рада ЄС підтвердила зобов'язання щодо зеленого переходу та боротьби з кліматичними загрозами, зокрема наслідками війни РФ проти України. ЄС сприятиме енергетичному переходу, прагнучи відмовитися від викопного палива до 2050 року, підтримуватиме ВДЕ та енергоефективність. Рада закликала зменшити викиди метану, забезпечити енергетичну незалежність від РФ і допомогти Україні у відновленні її енергосектору. Планується розширення фінансування кліматичних ініціатив, використовуючи нові джерела, та посилення міжнародної співпраці через програми NDICI, Team Europe і Global Gateway [6].

Отже, Європейський зелений курс визначає нову парадигму розвитку ЄС, що базується на кліматичній нейтральності, сталому використанні ресурсів та соціальній справедливості. Його реалізація передбачає значні зміни в економічній структурі, вимоги до бізнесу та фінансові механізми. Успіх цієї ініціативи залежатиме від ефективного впровадження політик, адаптації регуляторного середовища та рівня міжнародної співпраці.

ЛІТЕРАТУРА:

1. European Commission. (2024). The European Green Deal. URL: https://commission.europa.eu/strategy-and-policy/priorities-2019-2024/european-green-deal_en
2. European Environment Agency. (2024). Investments in the sustainability transition: leveraging green finance for a low-carbon economy. URL: <https://www.eea.europa.eu/publications/investments-into-the-sustainability-transition>
3. Reuters. (2025). EU's red tape cuts leave big businesses wanting more. URL: <https://www.reuters.com/world/europe/eus-red-tape-cuts-leave-big-businesses-wanting-more-2025-03-21/>
4. European Council. (2024). European Green Deal. URL: <https://www.consilium.europa.eu/en/policies/european-green-deal/>
5. Vatican News. (2024). *Справедливий зелений перехід: економічна рівність у часи змін*. URL: <https://www.vaticannews.va/uk/world/news/2024-07/oikonomia-48-zelenyj-perekhid.html>
6. Green Transform. (2024). *Як буде розвиватися зелена дипломатія ЄС*. URL: <https://greentransform.org.ua/yak-bude-rozvyvatysya-zelena-dyplomatiya-yes/>

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ
УКРАЇНИ**

**Гуманітарно-педагогічний факультет
Кафедра міжнародних відносин і суспільних наук**

**ІНСТИТУТ ПОЛІТИЧНИХ І ЕТНОНАЦІОНАЛЬНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ
ім. І.Ф. КУРАСА НАН УКРАЇНИ**

ІНСТИТУТ ІСТОРІЇ УКРАЇНИ НАН УКРАЇНИ

ЧОРНОМОРСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ПЕТРА МОГИЛИ

**ЧЕРКАСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОГДАНА
ХМЕЛЬНИЦЬКОГО**

ЯГЕЛЛОНСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ (Республіка Польща)

ФОНД ГЕРДИ ХЕНКЕЛЬ (Німеччина)

УНІВЕРСИТЕТ МАЙНЦА ІМЕНІ ЙОГАННА ГУТЕНБЕРГА (Німеччина)

КАГУЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ П. ХАШДЕУ (Молдова)

МУЗЕЙ КАРОЛЯ І В БРАЇЛІ (Румунія)

ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ

МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ

**«УКРАЇНСЬКА ДИПЛОМАТІЯ:
СТАНОВЛЕННЯ, РОЗВИТОК ТА ПЕРСПЕКТИВИ»**

10 квітня 2025 р.

м. Київ

Українська дипломатія: становлення, розвиток та перспективи / за матеріалами Міжнародної науково-практичної конференції. Київ, 10 квітня 2025 р. Київ, 2024. 357 с.

Збірник наукових праць укладено за матеріалами Міжнародної науково-практичної конференції «Українська дипломатія: становлення, розвиток та перспективи», яка була організована кафедрою міжнародних відносин і суспільних наук гуманітарно-педагогічного факультету Національного університету біоресурсів і природокористування України 10 квітня 2025 р. Наповнення рубрик синхронізовано з основними напрямками роботи конференції і охоплює широке коло питань щодо витоків, традицій, розвитку та перспектив української дипломатії; аналізу стану дипломатії в умовах сучасних глобальних викликів та стратегічних пріоритетів світової, європейської та вітчизняної дипломатії в умовах російсько-української війни.

Видання розраховане на науковців, викладачів, аспірантів, студентів, а також усіх хто цікавиться питаннями сучасних міжнародних відносин та розвитку української дипломатії.

Рекомендовано вченою радою гуманітарно-педагогічного факультету Національного університету біоресурсів і природокористування України (протокол № 10 від 16.05.2025 р.).

Редакційна колегія:

Ткачук В.А., д-р екон. наук, проф. (голова);
Ніколаєнко С.М., д-р пед. наук, проф. (співголова);
Тонха О.Л., д-р сільгосп. наук, проф. (голова);
Любовець О.М., д-р істор. наук, проф.
Харченко С.В., д-р філол. наук, проф.
Хвіст В.О., канд. іст. наук, доцент

Відповідальна за випуск докт. іст. наук, проф. Любовець О.М.

Тези подано в авторській редакції.

Автори тез відповідають за достовірність викладеного матеріалу, за правильне цитування джерел, посилання на них та інших відомостей.

Передруковувати опубліковані в збірнику наукових праць матеріали дозволяється тільки за згодою авторів.